

Inspectie van het Onderwijs
*Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap*

Veenendaal

Onderzoek gemeente

Rapport onderzoek naar vve en kinderopvang.

Datum vaststelling: 5 maart 2019

Samenvatting

De gemeente Veenendaal doet mee aan een onderzoek. Aangezien we een nieuwe manier van werken uitproberen, noemen we dit een pilot. De pilot heet: Herijken toezicht voor- en vroegschoolse educatie (vve) en kinderopvang.

We beschrijven in dit rapport hoe de gemeente samenwerkt met de kinderopvangorganisaties, de schoolbesturen en de Gemeentelijke Gezondheidsdienst (GGD) om de peuters en kleuters in de gemeente gelijke kansen te geven zich te ontwikkelen. Ook onderzoeken we of de gemeente Veenendaal zich houdt aan de wetten die gaan over de kinderopvang en het onderwijs. Daarnaast hebben we enkele kinderdagverblijven en de groepen 1 en 2 van de basisscholen onderzocht om te zien of zij voldoende kwaliteit bieden.

Kinderopvang in de gemeente Veenendaal

In de gemeente Veenendaal wordt kinderopvang aangeboden door kinderdagverblijven, buitenschoolse opvang en gastouders. In oktober 2018 telt de gemeente Veenendaal 30 kinderdagverblijven en 24 buitenschoolse opvang. 11 kinderdagverblijven krijgen subsidie voor het aanbieden van voorschoolse educatie. Daarnaast vingen gastouders op 128 verschillende locaties in en rond Veenendaal kinderen op.

De regels waar de kinderopvang en voorschoolse educatie minimaal aan moeten voldoen zijn vastgelegd in een wet. In 2017 voldeden een groot deel van de kinderopvangvoorzieningen in de gemeente Veenendaal aan deze wettelijke regels.

Beeld van de samenwerking aan kwaliteit vve en kinderopvang

De gemeente Veenendaal, de kinderopvangorganisaties en de schoolbesturen vinden het belangrijk om samen de kwaliteit van de voor- en vroegschoolse educatie en de kinderopvang te blijven verbeteren. Daar hebben ze met elkaar afspraken over gemaakt waar ze ook met elkaar over praten. Ze willen allemaal dat kinderen met een (taal)achterstand die inhalen en klaar zijn om te kunnen starten op de basisschool. Daarom is afgesproken dat de peuters en de kleuters met vve-programma's werken en dat ze kijken hoe de peuters en de kleuters zich ontwikkelen. Als de peuter overstapt naar de basisschool overleggen de pedagogisch medewerkers met de school hoe het gaat met het kind.

Gemeente: Veenendaal
Gemeente nummer: 0345

OAB-budget gemeente 2018:
€ 1.012.000

OAB-budget gemeente 2020:
€ 1.437.000

Aantal houders in de gemeente
zonder voorschoolse educatie: 9

Aantal houders in de gemeente met
voorschoolse educatie: 5

Aantal kinderdagverblijven in de
gemeente: 30

Aantal kinderdagverblijven
met voorschoolse educatie in de
gemeente: 12

Aantal kindplaatsen kinderopvang in
de gemeente: 196

Aantal schoolbesturen in de
gemeente 10

GGD-regio: regio Utrecht

Het is wel belangrijk dat de scholen dan deze informatie gebruiken. Soms doen scholen dat niet. Daarom kan de afstemming verbeteren.

De gemeente vindt het belangrijk dat de ouders een ouderprogramma volgen. Dan zien de ouders beter wat de kinderen leren en hoe zij samen met de pedagogisch medewerkers en de leraren hun kind daarbij kunnen helpen, bijvoorbeeld door veel Nederlandse woorden te leren gebruiken.

Ook al praten de gemeente, het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG), de kinderopvangorganisaties en de schoolbesturen met elkaar, toch hebben ze niet goed afgesproken wat vve moet opleveren. Dus wat ze willen bereiken met de taalontwikkeling voor de peuters, in groep 1 en in groep 2. Nu kunnen ze dat ook niet laten zien waardoor ze niet goed in beeld hebben of de vve ook werkt.

Wat gaat goed bij vve

De gemeente zorgt er voor dat er genoeg plekken zijn voor de peuters die vve nodig hebben. De pedagogisch medewerkers gebruiken de programma's zoals ze bedoeld zijn. Ze hebben oog voor hoe de peuters zich voelen en staan open voor de inbreng van ouders. Een sterk punt is de verplichte deelname aan het ouderprogramma. De gemeente en de GGD zijn tevreden over hun samenwerking. Ze hebben snel in de gaten wat er nodig is en de lijnen met andere organisaties in de wijk zijn kort, bijvoorbeeld met de brandweer.

Wat moet beter bij vve

De partners vve moeten met elkaar afspreken wat ze van elkaar verwachten bij de vve. Dus ook wat ze moeten kunnen en kennen als ze overstappen van de voor- naar de vroegschool en aan het eind van groep 2. De gemeente moet hierin de leiding nemen zoals de wet ook zegt.

Wat kan beter bij vve

De voor- en de vroegscholen hebben het vooral over die zaken gehad die nodig zijn om vve te kunnen geven. Omdat dit nu in orde is, kunnen ze meer praten over wat ze gaan doen en op welke manier dat kan. Bijvoorbeeld hoe ze de kinderen snel woorden leren en hoe ze de ouders daar bij kunnen betrekken.

Dit biedt kansen voor de voor- en vroegscholen om nog meer met elkaar samen te werken, zeker als ze in het zelfde gebouw zitten. De gemeente moet ook in de gaten houden of vve het gestelde doel: terug brengen van achterstanden, bereikt. Daarvoor zijn gegevens nodig van de voor- en vroegscholen over de resultaten en de kwaliteit. Hiervoor zijn nieuwe afspraken nodig met de kinderopvang-organisaties en de schoolbesturen.

Vervolg vve

We spreken met de gemeente af dat zij de gemaakte afspraken met de schoolbesturen vernieuwen en dat iedereen zich er echt aan gaat houden.

Wat gaat goed bij kinderopvang

Toezicht en handhaving kinderopvang is in de gemeente Veenendaal in handen van een goed team. De wettelijke taken worden goed uitgevoerd.

De medewerkers van kinderopvang en vve weten elkaar goed te vinden en er liggen heldere afspraken over wie wat wanneer doet. Zij zorgen er ook voor dat er steeds goed overleg is, bijvoorbeeld als er een aanvraag is voor het starten van een kinderdagverblijf.

Ook zorgt de gemeente Veenendaal er voor dat zij goed zicht heeft op de uitvoering van de inspecties. Daarvoor heeft de gemeente goed contact met de GGD. De gemeente is in de regio actief om gezamenlijk te komen tot heldere afspraken met de GGD.

Als een kinderopvangvoorziening niet alles volgens de wet uitvoert, dan grijpt de gemeente in. Zij blijft de kinderopvangvoorziening volgen tot deze alles weer op orde heeft.

Wat moet beter bij kinderopvang

De gemeente Veenendaal voldoet aan de wettelijke eisen.

Wat kan beter bij kinderopvang

De gemeente weet zelf heel goed wat er nog beter kan en werkt daar steeds aan. Deze verbeteringen ondersteunen de uitvoering van de wettelijke taken.

Vervolg kinderopvang

Er zijn geen herstelafspraken gemaakt met de gemeente, er is dus geen vervolgtraject.

1. Opzet onderzoek

De Inspectie van het Onderwijs houdt zowel interbestuurlijk toezicht op voor- en vroegschoolse educatie (vve) als interbestuurlijk toezicht op kinderopvang. Ook zijn wij eerstelijns toezichthouder bij voorschoolse educatie op de kinderdagverblijven en vroegschoolse educatie in de groepen 1 en 2 van de basisscholen.

Wij onderzoeken een nieuwe werkwijze waarbij het gemeentelijk onderzoek vve wordt gecombineerd met het toezicht op de wettelijke taken van kinderopvang. Deze onderzoeken leiden tot een gecombineerd rapport, waarin we de bevindingen van zowel vve als kinderopvang opnemen.

Naast de toetsing op de wettelijke voorwaarden schetsen we gemeentebreed een beeld van de visie, de sturing en het zicht op de kwaliteit van vve en kinderopvang. Daartoe voeren wij gesprekken met de betreffende beleidsambtenaren van de gemeente, een schoolbestuur/schoolbesturen, houder(s) van kinderopvang en de GGD. Dit onderdeel richten wij niet op toezicht, maar op het verkrijgen van inzicht. Wij doen dit ook om bij het college van b en w van de gemeente terug te leggen hoe de verschillende spelers in het veld aankijken tegen de kwaliteit van vve en kinderopvang.

Het onderzoek wordt uitgevoerd aan de hand van drie soorten onderzoeksvragen:

1. Zicht en sturing

- Wie heeft zicht op de kwaliteit van vve en kinderopvang in de gemeente en wie stuurt/sturen daarop?
- Hoe vindt verantwoording plaats over de gerealiseerde kwaliteit?
- Hoe werken de partijen in de gemeente samen aan kwaliteit en kwaliteitsverbetering?

2. Samenwerking

- Wat is de relatie tussen de samenwerking in de gemeente en de kwaliteit van vve en kinderopvang op de locaties?

3. Wettelijke vereisten

- Voert de gemeente de taken uit rond vve en toezicht en handhaving kinderopvang?
- Voldoet het beleid aan de wettelijke bepalingen?
- Waar liggen de mogelijkheden voor verbetering?

Het gehele onderzoek noemen we de pilot 'Herijken toezicht vve en kinderopvang'.

De inspectie heeft dit pilot onderzoek uitgevoerd bij de gemeente Veenendaal.

Werkwijze

Het onderzoek is voor vve uitgevoerd op twee niveaus: op gemeentel- en op locatieniveau. Het onderzoek is voor kinderopvang uitgevoerd op gemeentenniveau. Hierna gaan we in op wat er precies onderzocht is en welke beoordeling of waardering wij daaraan toekennen.

Het onderzoekskader vve is te vinden op de website www.onderwijsinspectie.nl, Onderzoekkader 2017 po en vo.

Het waarderingskader kinderopvang is te vinden op de website www.onderwijsinspectie.nl, Waarderingskader kinderopvang 2014.

Bij het onderzoek naar vve-gemeenten worden de volgende standaarden onderzocht.

Standaarden gemeente	Onderzocht
1. Gemeentelijk beleid	
1.1 Definitie doelgroepkind	•
1.2 Bereik	•
1.3 Toeleiding	•
1.4 Doorgaande lijn	•
1.5 Resultaten	•
1.6 Vve-coördinatie op gemeentelijk niveau	•
2. Vve beleidscontext	
2.1 Integraal vve-programma	•
2.2 Ouders	•
2.3 Externe zorg	•
2.4 Interne kwaliteitszorg voor- en vroegscholen	•
2.5 Systematische evaluatie en verbetering van vve op gemeentelijk niveau	•
3. Vve condities	
3.1 De gemeente heeft geregeld dat de GGD de basiskwaliteit van de voorscholen beoordeelt	•
3.2 Er is een gemeentelijk vve-subsidiekader	•

Bij het onderzoek naar locaties van voor- en vroegscholen worden de volgende standaarden onderzocht.

Standaarden voor de voorschool	Onderzocht
Ontwikkelproces	
OP1 Aanbod	•
OP2 Zicht op ontwikkeling	•
OP3 Pedagogisch-educatief handelen	•
OP4 (Extra) ondersteuning	•
OP6 Samenwerking	•
Resultaten voorschoolse educatie	
OR1 Ontwikkelingsresultaten	•
Kwaliteitszorg en ambitie	
KA1 Kwaliteitszorg	•
KA2 Kwaliteitscultuur	•
KA3 Verantwoording en dialoog	•

Standaarden voor de vroegschool	Onderzocht
Onderwijsproces	
OP1 Aanbod	•
OP2 Zicht op ontwikkeling	•
OP3 Didactisch handelen	•
OP4 (Extra) ondersteuning	•
OP6 Samenwerking	•
Kwaliteitszorg en ambitie	
KA1 Kwaliteitszorg	•
KA2 Kwaliteitscultuur	•
KA3 Verantwoording en dialoog	•

Bij het onderzoek naar gemeentelijk beleid voor kinderopvang worden de volgende criteria onderzocht.

Criteria gemeente	Onderzocht
Uitvoering wettelijke eisen	
1. Registervoering	•
2. Tijdigheid aanvragen	•
3. Uitvoering inspecties	•
4. Handhaving	•

Onderzoeksactiviteiten

Om antwoord te geven op de onderzoeksvragen hebben we documenten geanalyseerd en gesprekken gevoerd met sleutelfiguren in de gemeente. We hebben voor de gemeente gesproken met beleidsmedewerkers. Voor de voor- en vroegscholen spraken we met pedagogisch medewerkers, ouders, en locatiemanagers en hebben we verschillende activiteiten en lessen bezocht. Ook hebben we gesprekken gevoerd met partners die in de gemeente werken aan de kwaliteit van vve en kinderopvang. Dit zijn naast de gemeente ook schoolbesturen, ouders en GGD.

Legenda

De beoordeling en waardering van standaarden wordt in de verschillende onderzoeken weergegeven door de hiernaast geplaatste legenda.

Leeswijzer

In hoofdstuk 2 staan de resultaten van het gemeentelijke onderzoek naar vve en kinderopvang en de afspraken over het vervolgtoezicht. In hoofdstuk 3 staat een samenvatting van de kwaliteit van de onderzochte voor- en vroegscholen. Hoofdstuk 4 geeft een beeld van de samenwerking binnen de gemeente Veenendaal. En in hoofdstuk 5 hebben we de reactie van de gemeente op het onderzoek naar vve en kinderopvang en de rapportage daarover opgenomen.

Legenda

Beoordelingen en waarderingen zoals ze in de rapportages worden weergegeven:

- O Onvoldoende
- K Kan beter
- V Voldoende
- G Goed

2. Resultaten onderzoek op gemeenteniveau

In dit hoofdstuk geven we de resultaten weer van het onderzoek op gemeenteniveau, namelijk de oordelen op de standaarden voor vve en de oordelen op de criteria voor kinderopvang.

We geven daarmee antwoord op de vragen over wettelijke vereisten:

- Voert de gemeente de taken uit rond vve en toezicht en handhaving kinderopvang?
- Voldoet het beleid aan de wettelijke bepalingen?
- Waar liggen de mogelijkheden voor verbetering?

Samenvattend oordeel

De gemeente Veenendaal voldoet ten dele aan haar wettelijke verplichtingen voor wat betreft vve. Er zijn afspraken over de doelgroepdefinitie, het gebruik van een methode en observatie-instrument en tenslotte over de doorgaande lijn: de warme overdracht. De afspraken over de toeleiding zijn niet sluitend en werken verwarrend voor de voorscholen. Het ontbreekt aan afspraken over de te bereiken resultaten in de voorschool en de monitoring van de resultaten in de voor- en vroegschool. Ook is nog maar beperkt sprake van regievoering van vve door de gemeente.

De gemeente Veenendaal voldoet volledig aan haar wettelijke verplichtingen voor wat betreft kinderopvang.

2.1. Voor- en vroegschoolse educatie

In de onderstaande tabel geven wij de oordelen en/of waarderingen weer op de standaarden van de kwaliteitsgebieden 'Gemeentelijk vve-beleid (1)', 'Vve-beleidscontext (2)' en 'Vve-condities (3)'.

Gemeentelijk vve-beleid	O	K	V	G
1.1 Definitie doelgroepkind			•	
1.2 Bereik			•	
1.3 Toeleiding	•			
1.4 Doorgaande lijn			•	
1.5 Resultaten	•			
1.6 Vve-coördinatie op gemeentelijk niveau		•		

Vve-beleidscontext	K	V	G
2.1 Integraal vve-programma		•	
2.2 Ouders			•
2.3 Externe zorg		•	
2.4 Interne kwaliteitszorg voor- en vroegscholen	•		
2.5 Systematische evaluatie en verbetering van vve op gemeentelijk niveau	•		

Vve-condities	O	K	V	G
3.1 De gemeente heeft geregeld dat de GGD de basiskwaliteit van de voorscholen beoordeelt			•	
3.2 Er is een gemeentelijk subsidiekader			•	

Bij dit deel van het gemeentelijke onderzoek gelden als beoordelingen en waarderungen van de standaarden: onvoldoende, kan beter, voldoende en goed.

Gemeentelijk vve-beleid

1.1. De gemeente hanteert een brede doelgroepdefinitie

We waardenen deze standaard als voldoende.

De gemeente Veenendaal hanteert al jaren een bredere definitie voor een doelgroepeuter dan de landelijke definitie die zich beperkt tot het opleidingsniveau van de ouders (de gewichtenregeling). In Veenendaal gelden als criteria voor de kinderen van 2,5 tot 4 jaar met het grootste risico op een onderwijsachterstand (doelgroepeuters):

1. Laag opleidingsniveau van de ouders
2. Onvoldoende taalaanbod thuis
3. De voertaal thuis is een niet-westerse taal.

In Veenendaal waren tot medio 2018 twee regelingen van kracht: één regeling voor VVE Peuters en de regeling Peuterwerk Veenendaal voor peuters die geen recht hebben op kinderopvang toeslag (KOT) en die niet onder de doelgroep vallen. Medio 2018 zijn beide regelingen samengevoegd en opgenomen in één regeling: Nadere beleidsregels Peuteropvang met en zonder VE gemeente Veenendaal.

Hiermee is de doelgroepdefinitie aangescherpt in vergelijking met de gehanteerde definitie in het Convenant Voor- en Vroegschoolse Educatie 2016-2018. Daar was onderdeel 3 anders geformuleerd namelijk: Kinderen waarbij door het consultatiebureau achterstanden geconstateerd zijn op het gebied van taal-, spraak- en/of sociaal-emotionele ontwikkeling.

In de praktijk gaf juist dit derde onderdeel nog wel eens verwarring omdat het ruimte liet voor ruime interpretatie.

De VVE-Regiegroep acht het nodig om nadere afspraken te maken over de vertaling van deze huidige brede definitie in meetbare kenmerken en de bij de screening te gebruiken instrumenten.

De gemeente kan de definiëring van doelgroepkinderen verder verbeteren door met de schoolbesturen ook een definitie te bepalen voor een doelgroepkleuter. Uit de gesprekken met de schoolbesturen bleek dat hierover in Veenendaal geen eenduidigheid is. Ook is het op de scholen niet altijd duidelijk dat een leerling tot de doelgroep behoort en dus specifieke onderwijsbehoeften heeft.

1.2 Er zijn voldoende kindplaatsen beschikbaar

We beoordelen deze standaard als voldoende.

Het bereik binnen de gemeente Veenendaal, het aantal kindplaatsen, voldoet aan de wettelijke eis. Er zijn in 2018 op basis van de smalle definitie voor 23 peuters plaatsen gerealiseerd, terwijl er 71 doelgroepeuters zijn. Op basis van de brede definitie zijn er 196 plekken gerealiseerd. De grootste groep zijn de peuters die op basis van onvoldoende taalaanbod thuis een indicatie hebben gekregen. In Veenendaal is het deelnemen aan het VVE ouderprogramma verplicht gesteld bij het verkrijgen van een vve-indicatie en vve-plaatsing. Hierdoor menen de gemeente en de partners vve op de meest effectieve wijze aan taalstimulering van kind én ouders te werken. De gemeente laat zien met het realiseren van 196 kindplaatsen dat ze voldoet aan de wettelijke eis van een voldoende aantal kindplaatsen. Maar er is wel extra inspanning nodig om duidelijk te krijgen hoeveel non-bereik er is en welke verklaringen daarvoor zijn.

1.3 De toeleiding is nog niet helemaal op orde

Wij waarderen deze standaard als onvoldoende.

In Veenendaal stelt uitsluitend de Jeugdgezondheidszorg (JGZ)0-4/ de GGD de indicatie voor vve-plaatsing. Hiervoor volgt de GGD een stroomschema, maar bij meerdere stappen bestaat onduidelijkheid. Zo is er geen zicht op het non-bereik omdat bij de houders en de GGD vaak ruis bestaat in de terugkoppeling waarom ouders wel of niet gebruik maken van vve. Voor de terugkoppeling hanteert de GGD geen vaste systematiek.

De grootste onduidelijkheid ligt in het eerder genoemde punt 3 van de doelgroepdefinitie. Het consultatiebureau kan ook indicaties op basis van geconstateerde achterstanden op het gebied van taal-, spraak- en/of sociaal-emotionele ontwikkeling afgeven. Maar in de praktijk verwijzen ook de aanbieders de ouders terug naar de GGD om alsnog op basis van punt 3 een indicatie te krijgen. Daarom bestaat er in de praktijk onduidelijkheid over de juistheid van de toekenning van de indicatie op dit punt of juist het niet afgeven van een indicatie. Dat maakt dat de gemeente niet ten volle bijdraagt aan het deelnemen van doelgroepeuters en hun ouders aan de voorzieningen.

Betere werkprocessen en eenduidige afspraken over de verschillende stappen in het toeleidingsproces van GGD, houders en gemeente zullen dit proces verbeteren.

1.4 De afspraken over de doorgaande lijn zijn vastgelegd, maar de realisatie is nog een slag te maken

We waarderen deze standaard als voldoende.

De gemeente Veenendaal voldoet aan de wettelijke eis om afspraken te maken met de houders van vve-instellingen en de schoolbesturen over de overdracht van kindgegevens (warme overdracht) van de voor- naar de vroegschool. Daarnaast is in het Convenant 2014-2018 vastgelegd dat de uitvoering van vve voldoet aan de eisen zoals deze zijn opgenomen in de Wet Oke. De locaties gebruiken bij voorkeur de vve-programma's Piramide, Puk & Ko of Peuterplein aangevuld met een observatieprogramma. Bij de keuze voor een ander gecertificeerd vve-programma moet een goede aansluiting van de voorschool op de vroegschool gerealiseerd worden, alsmede op het vve-ouderprogramma. Daarnaast is afgesproken dat de uitvoerenden van het vve-ouderprogramma voldoen aan de taaleis 3F.

De gemeente is zich er bewust van dat het voldoen aan bovenstaande voorwaarden nog weinig zegt over de gerealiseerde kwaliteit. Op dit moment heeft de gemeente hier nauwelijks zicht op omdat hiervoor geen monitorgegevens of andere verantwoordingsgegevens beschikbaar zijn.

1.5 Resultaatafspraken worden niet nageleefd

Deze standaard beoordelen we als onvoldoende omdat de resultaatafspraken, vastgelegd in het Convenant 2014-2018, niet worden nageleefd.

De gemeente ontvangt geen concrete gegevens van de schoolbesturen over wat de doelgroepkleuters bereiken. Zij kan dus niet nagaan in hoeverre de gewenste resultaten bereikt worden. Daarom voldoet de gemeente niet aan artikel 167, lid 1b van de WPO. We geven de gemeente dan ook een opdracht tot herstel. In de huidige situatie is het voor de gemeente (en vermoedelijk ook voor een deel van de schoolbesturen) niet mogelijk om te bepalen in hoeverre het lukt om doelgroepkleuters zonder achterstand in groep 3 te laten instromen. Dat hangt samen met de wijze waarop de afspraken zijn geformuleerd. Deze zijn in de praktijk niet goed werkbaar. Bovendien beperken deze afspraken zich tot cognitieve resultaten. Resultaatafspraken kunnen bijvoorbeeld ook de woordenschatontwikkeling betreffen of andere onderdelen van de brede ontwikkeling van kinderen.

Eén schoolbestuurder gaf aan dat zijn school eigen doelen en criteria voor de kwaliteit van de resultaten hanteert. Deze school heeft een leerlingenpopulatie met heel specifieke kenmerken en achtergronden.

Hierdoor is vve het startpunt van de (taal)ontwikkeling en de te bereiken doelen die doorgaan in de verdere schoolloopbaan. De gemeente kan deze input benutten om de regie te pakken bij het opstellen van nieuwe resultaatafspraken met de partners vve. Ook de kinderopvangorganisaties hebben nog geen eigen doelen opgesteld die zij willen behalen met de voorschoolse educatie.

1.6 VVE-coördinatie op gemeentelijk niveau is meer volgend dan sturend

We waarderen deze standaard als 'kan beter'.

Na een periode van personeelwisselingen bij de gemeente Veenendaal zijn het afgelopen jaar de beleidsmedewerkers voortvarend aan de slag gegaan. In de voorgaande onrustige periode is de sturende rol van de gemeente verwaterd. De beleidsmedewerkers pakken de regie weer op, maar geven aan dat er op dit punt wel verbetering nodig is. Na evaluatie van de regeling VVE peuters is de doelgroepdefinitie aangescherpt en daarmee ook de subsidieverstrekking. Wel is het beleid nog steeds zo dat uitvoering van de brede definitie van de doelgroep alleen kan zolang er middelen zijn. Hierover heeft de gemeente overleg gevoerd met de houders om prognoses eventueel bij te stellen. In de nieuwe regeling Nadere beleidsregels Peuteropvang met en zonder VE gemeente Veenendaal heeft de verantwoording een duidelijkere plaats gekregen en ziet de gemeente hier sterker op toe.

Daarnaast is een externe partij ingehuurd die een onderzoek heeft uitgevoerd naar het vve-beleid en de uitvoering daarvan. Op deze wijze krijgen de gemeente en de uitvoerders meer zicht op de stand van zaken met betrekking tot vve en zien zij ook waar kansen voor verbetering liggen.

Verder heeft de gemeente het overleg tussen de verschillende partners nieuw leven ingeblazen. In de VVE-Regiegroep gaat het vooral om de vormgeving, evaluatie en bijstelling van beleid en in het multidisciplinair overleg (MDO) om de uitvoering van het beleid. Daarnaast heeft de werkgroep OAB, onderdeel van de LEA, de intentie uitgesproken om tot meer samenwerking te komen. De kinderopvangorganisaties hebben zich verenigd in het Platform Kinderopvang om ook met één stem te spreken binnen de LEA waardoor zij zich sterker voelen en zich meer kunnen positioneren.

In de gemeente Veenendaal valt de vve-coördinator onder het CJG. Op dit moment zijn de gemeente en het CJG met elkaar in gesprek over de afstemming en invulling van de rol van de vve-coördinator. Nu is er onduidelijkheid over de taken en verantwoordelijkheden van de gemeente en van de vve-coördinator. Uit ons onderzoek komt naar voren dat verschillende partijen graag zien dat de gemeente de regierol sterker op pakt.

Immers vve is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van voor- en vroegscholen. Zeker omdat de vroegschool verder gaat waar de voorschool is geëindigd. Zo kan bijvoorbeeld de afstemming van de ontwikkeling van de woordenschat veel beter en effectiever plaatsvinden. Dat betekent dan wel, dat de gemeente helder aangeeft wat zij op het gebied van aanbod en woordenschat/ didactiek verwacht van zowel de voorschool als de vroegschool. Deze verbeterpunten zullen de voor- en de vroegschool dan samen op moeten pakken en uitvoeren.

Vve-beleidscontext

2.1 Een integraal vve-programma en observatieprogramma zijn verplicht

We waarderen deze standaard als voldoende.

In het Convenant Voor- en Vroegschoolse Educatie 2016-2018 hebben de gemeente, houders en schoolbesturen vastgelegd dat alle locaties een erkend vve-programma aangevuld met een observatie-programma gebruiken. Daarbij hebben ze hun voorkeur voor een aantal programma's uitgesproken die voldoen aan artikel 5 Besluit basisvoorwaarden kwaliteit voorschoolse educatie. Dit betekent dat voor- en vroegscholen die gehuisvest zijn in hetzelfde gebouw ook hetzelfde programma gebruiken. In de Nadere beleidsregels Peuteropvang met en zonder VE gemeente Veenendaal geeft de gemeente aan dat in de VVE-regiegroep afspraken gemaakt worden over het gebruik van deze programma's.

2.2 Ouderbeleid stevig door verplichte deelname aan het vve-ouderprogramma door ouders van doelgroepkinderen

We waarderen het ouderbeleid als goed.

In Veenendaal is deelname van de ouder(s) aan het vve-ouderprogramma voorwaardelijk voor deelname van een geïndiceerde peuter aan de voorschool. Dit ouderprogramma sluit aan bij het vve-programma voor kinderen van 3 -6 jaar. Zowel de ouder(s) van doelgroepeuters als van doelgroepkleuters die op één van de drie vve-scholen (scholen met een hoog percentage gewichten-leerlingen) zitten, volgen dit programma. De vve-coördinator zorgt voor de uitvoering van het ouderprogramma. Een medewerker van het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) verzorgt deze oudercursus en dit zal in de meeste gevallen gebeuren op de eigen locatie of in de buurt daarvan. In het Convenant vve is vastgelegd dat de medewerker van het CJG taalniveau 3F beheerst.

Tijdens de locatiebezoeken hebben we gezien dat dit programma ouders kan motiveren om thuis met hun kind te lezen en samen activiteiten uit te voeren. Zeker als een pedagogisch medewerker of een leraar ook meedoet aan dit programma. Dan is de kans groot dat ouders beter weten hoe zij de (taal)ontwikkeling van hun kind kunnen stimuleren. Daarnaast weten ze ook beter wat de pedagogisch medewerkers en de leraren van hun verwachten. Indien nodig kunnen de medewerkers van het CJG, de pedagogisch medewerkers of de leraren gebruik maken van tolken bij de communicatie met ouders.

Door nog scherper te formuleren welke doelen centraal staan bij het volgen van het ouderprogramma en vervolgens regelmatig te evalueren of die doelen ook bereikt worden, zal het inzicht in de effecten van het programma toenemen.

Daarop kunnen de scholen verder bouwen bij de beleidsvorming en uitvoering van het ouderbeleid vanaf groep 3. Ook scholen die niet met dit programma werken maar wel doelgroepkinderen hebben, kunnen profiteren van deze inzichten.

2.3 Het netwerk van externe zorg is toegankelijk

We beoordelen deze standaard als voldoende.

De gemeente vindt het belangrijk om vroegtijdig problematiek bij kinderen en jongeren te signaleren en nog beter, te voorkomen. De gemeente zet in op een optimale aansluiting tussen onderwijs/ kinderopvang en zorg en maakt daarbij gebruik van de wijkgerichte aanpak.

De afgelopen jaren is geïnvesteerd in goede samenwerking en afstemming tussen de jeugdhulp en het (passend) onderwijs. Met het CJG zijn afspraken gemaakt over de inzet op scholen. Er zijn vanuit het CJG vaste contactpersonen voor de scholen en op casusniveau functioneert het overleg - via de overleggen van de zorg- en adviesteams (ZAT's) en/of ondersteuningsteams - goed. Ook voor de kinderopvang is een goede verbinding met het CJG belangrijk. Veenendaal werkt volgens het principe van 'één gezin, één plan' met de coördinatie van zorg, onderwijs en kinderopvang als volwaardig partner daarbinnen.

De zorgcoördinator of de leidinggevende van de kinderopvang-organisaties en de intern begeleiders van de scholen vervullen een belangrijke rol in de toeleiding naar de externe zorg. De locatiebezoeken op de voorscholen gaven een positief beeld over de doelgerichtheid van het overleg (ZAT), waardoor peuters die meer zorg nodig hebben dat ook snel kregen.

2.4 Nog te weinig afspraken over interne kwaliteitszorg van de voor- en vroegscholen

We waarderen deze standaard als 'kan beter'.

De gemeente heeft op dit moment weinig zicht op de kwaliteit van vve op de voor- en vroegscholen. Hiervoor zien we twee redenen. Ten eerste omdat vve in de voor- en vroegscholen beperkt of geen onderdeel is van het interne kwaliteitszorgsysteem van de houder en/ of de school. Natuurlijk evalueren de instellingen de gang van zaken maar zij doen dat niet of weinig aan de hand van vooraf gestelde doelen waaraan kwaliteitscriteria zijn gekoppeld. Zo gaan de instellingen bijvoorbeeld nog niet systematisch na hoe de pedagogisch-educatieve vaardigheden van de beroepskrachten zich ontwikkelen of hoe zij het programma en de themawoorden gebruiken.

Ten tweede omdat de gemeente zelf geen afspraken met de voor- en vroegscholen heeft gemaakt over de kwaliteit van de onderdelen van vve.

In het Convenant Voor- en Vroegschoolse Educatie 2016-2018 staan algemene afspraken veelal gebaseerd op wettelijke verplichtingen zoals het taalniveau. Wat ontbreekt zijn afspraken over hoe de voor- en vroegscholen hun kwaliteit in beeld brengen en daar verslag over uitbrengen naar de gemeente. Voor de voorschool is dat ook niet in de subsidievoorwaarden opgenomen.

2.5 Nog geen systematische evaluatie van het gemeentelijk beleid

Deze standaard waarden we als 'kan beter'.

De gemeente evalueert niet regelmatig (jaarlijks) het vve-beleid. Daardoor is er weinig vastgelegd over de ontwikkeling van de kwaliteit van vve en is het moeilijk om beredeneerd te komen tot gerichte verbetering. De gemeente is zich dat bewust en heeft een externe organisatie de opdracht gegeven een onderzoek uit te voeren naar de beleidsperiode Onderwijsachterstanden 2015-2018. Dat onderzoek is gereed en binnenkort bespreken de gemeente en de vve-partners de uitkomsten van dit onderzoek. Dat vindt niet alleen in de overleggroepen plaats (VVE-Regiegroep) maar juist ook op een speciale bijeenkomst waar de mensen uit het veld aanwezig zijn. Daarna neemt de gemeente nieuwe beleidsstappen waarbij zeker aandacht is voor het systematisch oppakken van de evaluatie.

Vve-condities

3.1. De gemeente heeft geregeld dat de GGD naast de algemene basiskwaliteit, zoals veiligheid en gezondheid, de basiskwaliteit van vve beoordeelt

Wij beoordelen deze standaard als voldoende.

Naast het voldoen aan de basiskwaliteit (veiligheid en gezondheid) beoordeelt de GGD jaarlijks de basiskwaliteit van de voorschoolse educatie voor die locaties die voorschoolse educatie aanbieden en hiervoor subsidie ontvangen vanuit de gemeente. De GGD heeft geen uitgebreidere opdracht gekregen van de gemeente om de kwaliteit van de voorschoolse educatie te beoordelen.

De GGD legt haar bevindingen vast in een rapport en stuurt hiervan een afschrift naar de gemeente.

3.2 Veenendaal heeft aanvullende eisen voor voorschoolse educatie vastgelegd in het subsidiekader en Nadere regels Peuteropvang met en zonder VE

We waarderen het gemeentelijk subsidiekader als voldoende.

In het subsidiekader en in de nadere regels voor peuteropvang met en zonder voorschoolse educatie staat beschreven waaraan de houders moeten voldoen om in aanmerking te komen voor subsidie voor voorschoolse educatie.

In Veenendaal moeten zij naast het voldoen aan de basisvoorwaarden, zoals aangegeven in het Besluit Basisvoorwaarden Kwaliteit Voorschoolse Educatie, ook zorgen voor een doorgaande lijn, een warme overdracht en zorgen dat ouders deelnemen aan het verplichte ouderprogramma. De gemeente kan sterker sturen op de kwaliteit van de aanvullende eisen door de houders te verplichten zich te verantwoorden bijvoorbeeld via een uitgebreide monitor of jaarverslag.

2.2. Kinderopvang

In de onderstaande tabel geven wij de oordelen weer op de wettelijke criteria Registrering, Tijdigheid aanvragen, Uitvoering inspecties en Handhaving.

Uitvoering wettelijke eisen	O	V
1 Registrering		●
2 Tijdigheid aanvragen		●
3 Uitvoering inspecties		●
4 Handhaving		●

Bij dit deel van het gemeentelijke onderzoek gelden als beoordelingen van de standaarden: onvoldoende en voldoende.

De gemeente Veenendaal is nu ruim een jaar bezig met het doorvoeren van verbeteringen op het gebied van toezicht en handhaving kinderopvang. Zij zijn goed op de hoogte van de taken en verantwoordelijkheden van de gemeente. Hiervoor hebben zij advies ingewonnen bij de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG). Zij pakken actief de zelf geformuleerde verbeterpunten op. Deze verbeterpunten versterken de uitvoering van de wettelijke taken.

Registrering

De inspectie oordeelt dat de gemeente mutaties in het Landelijk Register Kinderopvang juist en tijdig doorvoert en daarmee de wettelijke taak voldoende uitvoert.

In de jaarverantwoording over 2017 verklaart de gemeente dat het register in 2017 op orde was.

In de gesprekken geeft de gemeente aan dat ook in 2018 (november 2018) het register volledig, juist en actueel is.

Er zijn binnen de gemeente Veenendaal twee medewerkers betrokken bij toezicht en handhaving kinderopvang. Beiden kunnen alle taken uitvoeren.

Door de invulling van hun werkproces kunnen zij elkaars werk gemakkelijk overnemen. Zo hebben zij bijvoorbeeld een gezamenlijk mailadres en agenda en is er per dossier een checklist voor ondernomen en openstaande acties.

Naar aanleiding van wijzigingsverzoeken en jaarlijkse onderzoeken controleert de gemeente of het KvK vestigingsnummer correct of ingevuld is. De gemeente zorgt ervoor dat de gegevens in het LRK in overeenstemming is met het Nieuw Handelsregister (NHR).

Een gemeente moet handhavingsbesluiten die onherroepelijk zijn, publiceren in het landelijk register. Doel hiervan is om ouders meer inzicht te geven in de kwaliteit van de kinderopvang. Het biedt ouders en oudercommissies ook de mogelijkheid om mee te denken over noodzakelijke verbeteringen. De gemeente Veenendaal publiceert de handhavingsbesluiten.

De inrichting van de gemeentelijke organisatie is zodanig dat de inspectie voldoende borging ziet dat mutaties tijdig worden verwerkt.

Tijdigheid aanvragen

De inspectie oordeelt dat de gemeente een aanvraag van een houder voor inschrijving in het Landelijk Register Kinderopvang binnen de gestelde termijn afhandelt en daarmee de wettelijke taak voldoende uitvoert.

De jaarverantwoording over 2017 laat zien dat alle nieuwe aanvragen in dat jaar tijdig zijn afgewikkeld. De gemeente verklaart dat dit ook voor 2018 (november 2018) geldt.

De inrichting van de gemeentelijke organisatie is zodanig dat de inspectie voldoende borging ziet dat mutaties tijdig worden verwerkt.

Bij overschrijding van de beslistermijn (10 weken) informeert de gemeente de houder vroegtijdig over het uitstel inzake de termijn en verwerkt deze in de GIR. De gemeente is op de hoogte van de opschortingsprocedure.

De gemeente heeft afgelopen jaar niet te maken gehad met overschrijding van de beslistermijn.

De gemeente Veenendaal stuurt op de kwaliteit van de kinderopvang via het toepassen van 'Streng aan de Poort'. Dat betekent dat de gemeente streng is bij het in behandeling nemen van aanvragen en bij het nemen van een besluit hierop over een aanvraag en verzoekt de toezichthouder van de GGD om het kindercentrum intensief te onderzoeken. Het onderzoek is breed en betreft niet alleen de nieuwe voorziening. De GGD kijkt bij de beoordeling ook naar de naleving van kwaliteitseisen bij eventueel andere kindercentra die de houder eerder heeft geopend. De werkwijze 'Streng aan de Poort' is van toepassing bij een aanvraag om een nieuw kindercentrum te openen, een verhuizing van een bestaand kindercentrum of bij een wijziging van de houder.

Uitvoering inspecties

De inspectie oordeelt dat de gemeente de kinderopvangvoorzieningen (voorzieningen voor gastouders middels een steekproef) en gastouderbureaus jaarlijks onderzoekt en daarmee de wettelijke taak voldoende uitvoert.

De gemeente is ervoor verantwoordelijk dat alle verplichte inspecties worden uitgevoerd. Zij geeft hiertoe jaarlijks opdracht aan de GGD. Het afgelopen jaar heeft de gemeente Veenendaal deze regierol meer naar zich toegetrokken. De contacten tussen de gemeente en de GGD toezichthouders zijn snel en helder. De extra informatie uit de contacten met de GGD neemt de gemeente mee in de afweging hoe een handavingsadvies op te pakken.

Twee keer per jaar komen de gemeenten in de regio Utrecht met de GGD samen. Eén keer per jaar praten de gemeente Veenendaal en de GGD elkaar specifiek bij over Veenendaal. Tussentijds is er waar nodig contact tussen de gemeente en de toezichthouders van de GGD.

Uitgevoerde inspecties in 2017

In de jaarverantwoording over 2017 is te zien dat de GGD alle verplichte inspecties heeft uitgevoerd.

Inkoop en verloop inspecties 2018

Voor de inkoop van de inspecties neemt de GGD het voortouw. Ze schatten de intensiteit van de inspecties in op basis van de risicoprofielen. De gemeente kijkt vervolgens actief mee in wat er wordt ingekocht en wat er aan het einde van het jaar is uitgevoerd en gaat daarover in gesprek met de GGD.

De gemeente geeft voor de steekproef bij de gastouders aan welke gastouders zij onderzocht wil hebben. Voor de selectie bekijkt de gemeente wie het langst geleden is gecontroleerd als ook de risico inschatting van de GGD.

De GGD geeft aan alle verplichte onderzoeken in 2018 uit te kunnen voeren. In 2018 laat de gemeente geen extra voorwaarden toetsen via de jaarlijkse onderzoeken. De GGD toetst namelijk al de nieuwe voorwaarden die voortvloeien uit de nieuwe regelgeving (Innovatie en Kwaliteit Kinderopvang). Ook in het verleden zijn er geen 'thema's' onderzocht, bovenop de verplicht te toetsen voorwaarden.

De gemeente onderzoekt op dit moment de mogelijkheden om in het kader van de kwaliteitsverbetering vve een aantal extra items (niet opgenomen in regelgeving) te laten toetsen door de GGD.

Inkoop inspecties 2019

Ook in 2019 worden de wettelijke regels waaraan de kinderopvangvoorzieningen moeten voldoen aangepast (Innovatie en Kwaliteit Kinderopvang). Deze nieuwe regels neemt de GGD op in alle jaarlijkse onderzoeken in 2019.

Voor de inkoop van de benodigde inspecties voor het komende jaar volgt de gemeente het voorstel van de GGD. De gemeente heeft dit afgezet tegen de gerealiseerde activiteiten in 2018 en houdt hierover vinger aan de pols bij de GGD.

Gemeente en GGD zijn eind 2018 in gesprek over uitbreiding van de steekproef bij gastouders.

Handhaving

De inspectie oordeelt dat de gemeente handhavend optreedt wanneer een kinderopvangvoorziening of gastouderbureau niet aan de wettelijke regels voor kinderopvang voldoet en daarmee de wettelijke taak voldoende uitvoert.

Handhavingsbeleid

Het college van b en w van de gemeente Veenendaal heeft het handhavingsbeleid in 2018 aangepast aan de laatste ontwikkelingen. In het handhavingsbeleid is onderscheid gemaakt tussen formele en informele trajecten. De gemeente kan ervoor kiezen om het informele traject (een waarschuwing) meerdere keren achtereenvolgens toe te passen of over te slaan. In het beleid is tevens opgenomen wat een waarschuwingsbrief aan informatie moet bevatten (opsomming van de tekortkoming(en), wat er nodig is voor herstel en binnen welke termijn). Het afwegingskader met hersteltermijnen is gekoppeld aan het formele hersteltraject.

We hebben vastgesteld dat de gemeente met de handhaving het handhavingsbeleid uitvoert.

Herstelaanbod

De gemeente Veenendaal heeft met de GGD regio Utrecht de afspraak gemaakt dat de toezichthouder van de GGD een houder bij een tekortkoming een herstelaanbod kan doen.

De toezichthouder treedt in overleg met een houder om tot een oplossing te komen voor de onderdelen waarop niet aan de kwaliteitseisen wordt voldaan. Herstelaanbod draagt bij aan een efficiëntere en effectievere inrichting van het toezicht en de handhaving en wordt ervaren als een gewenste aanvulling op de controle op naleving van de kwaliteitseisen. Met herstelaanbod kan de geboden kwaliteit op een locatie waar kinderopvang wordt geboden snel verbeterd worden. Herstelaanbod is breder dan en vervangt het toepassen van overleg en overreding. De toezichthouder krijgt hierdoor meer de ruimte om de dialoog met de houder aan te gaan.

Het herstelaanbod is mogelijk bij alle onderzoeken, behalve bij onderzoek voor registratie en nader onderzoek.

In 2018 hebben relatief veel kinderopvangvoorzieningen een herstelaanbod gekregen op de voorwaarden uit de nieuwe regelgeving. Voor tekortkomingen op de Verklaring Omtrent het Gedrag en de opleidingseisen adviseert de GGD de gemeente altijd handhavend op te treden. Dat geldt ook in geval van recidive. In regioverband is de gemeente in een werkgroep actief om regionale afspraken op te stellen met de GGD, onder andere over het herstelaanbod.

Voortvarend handhaven

De gemeente Veenendaal reageert heel snel (vaak binnen een week) op een rapport van de toezichthouder met handhavingsadvies. Kort na het verstrijken van de hersteltermijn vindt een nader onderzoek door de toezichthouder van de GGD plaats. En indien nodig past de gemeente andere maatregelen toe. Het is zichtbaar dat de gemeente tijdens het traject veelvuldig persoonlijk contact heeft met zowel de houder als ook de GGD. Tekortkomingen ten aanzien van het Besluit basisvoorwaarden kwaliteit voorschoolse educatie worden in eerste instantie ook via het handhavingsbeleid opgepakt.

In 2018 heeft de gemeente de GGD de mogelijkheid gegeven om een herstelaanbod te doen op locaties. Daardoor zijn er beperkt handhavingsadviezen afgegeven. De gemeente geeft aan dat de meeste tekortkomingen zijn vastgesteld op de nieuwe kwaliteitseisen. Deze lenen zich goed voor een herstelaanbod.

In 2017 had zo'n 60% van de kinderopvangvoorzieningen in de gemeente Veenendaal 3 jaar achtereen geen handhavingsadvies. Dat betekent dat meer dan helft van de kinderopvangvoorzieningen (kdv en bso) in de gemeente Veenendaal consequent aan de wettelijke regels voldoet.

2.3. Afspraken vervolgtoezicht

Tekortkoming	Wat verwachten wij?	Wat doen wij?
Vve gemeente	... van de gemeente	
De afspraken over wat de resultaten van vroegschoolse educatie moeten zijn, worden niet nageleefd. De gemeente voldoet hiermee niet aan de wettelijke eis (art. 167, lid 1b van de WPO).	De gemeente spreekt met de schoolbesturen definitief af wat de resultaten van de vroegschoolse educatie moeten zijn en stuurt ons uiterlijk 1 juni 2019 de gemaakte afspraak toe.	Wij controleren in juni 2019 of de gemaakte afspraken over de resultaten van vroegschoolse educatie voldoende zijn en geven een terugkoppeling aan de gemeente.
Kinderopvang gemeente	... van de gemeente	
niet van toepassing		

Omdat de gemeente Veenendaal haar wettelijke verplichtingen voor toezicht en handhaving kinderopvang voldoende uitvoert, zijn er geen vervolgspraken gemaakt.

3. Kwaliteit van de locaties samengevat

In dit hoofdstuk geven we in paragraaf 3.1 de uitkomst van het GGD toezicht op de wettelijke regels voor de kinderopvang en de basisvoorwaarden vve in 2017. Daarna beschrijven we in paragraaf 3.2 de uitkomsten van de onderzoeken naar de kwaliteit van vve op een aantal vve-locaties. Deze onderzoeken zijn door de inspectie van het onderwijs ten tijde van de pilot uitgevoerd.

3.1. Kwaliteit van kinderdagverblijven volgens de GGD

In deze paragraaf vatten we samen wat de oordelen zijn van de GGD-onderzoeken op de kinderdagverblijven in de gemeente Veenendaal. De GGD controleert of kinderopvang organisaties voldoen aan wettelijke kwaliteitseisen. Zij doet dit in opdracht van de gemeente. De GGD houdt jaarlijks toezicht op de kinderdagverblijven op grond van de Wet Kinderopvang en het Besluit basisvoorwaarden kwaliteit voorschoolse educatie.

3.1 Naleving van de wettelijke regels in 2017 volgens de GGD

Hoeveel kinderopvang is er in Veenendaal eind 2017

Op 31 december 2017 telde Veenendaal 47 kindercentra. Ruim de helft was een kinderdagverblijf (27), de rest was een buitenschoolse opvang (20). Er stonden op deze datum ook 3 gastouderbureaus in Veenendaal geregistreerd.

Aantal kinderdagverblijven dat voorschoolse educatie aanbod

Op 31 december 2017 telde Veenendaal 14 kinderdagverblijven die in het LRK geregistreerd stonden als aanbieder van voorschoolse educatie. Dat betekent dat bij ongeveer de helft van de kinderdagverblijven in Veenendaal de mogelijkheid bestond om voorschoolse educatie te volgen.

Op 1 januari 2017 vingen gastouders in Veenendaal op 128 verschillende locaties kinderen op. In tegenstelling tot kindercentra en gastouderbureaus, hoeven niet alle gastouders jaarlijks te worden geïnspecteerd. De minister van Sociale Zaken en werkgelegenheid (SZW) heeft in bestuurlijke afspraken met de gemeenten een minimale steekproef van 5 procent afgesproken. In 2017 zijn 12 locaties waar gastouders opvang aanbieden door de toezichthouders van de GGD bezocht. Dit komt neer op een steekproef van 8 procent. Landelijk gezien is in 2017 in de gemeente Veenendaal 10 procent van de gastouders onderzocht.

In welke mate voldeden kindercentra en gastouders aan de wettelijke regels?

Om deze vraag te kunnen beantwoorden, kijken we naar de jaarlijkse onderzoeken die zijn afgerond in de periode oktober 2016 tot en met september 2017.

Bij 80 procent van de kindercentra (kinderdagverblijven en buitenschoolse opvang) stelden de toezichthouders van de GGD in deze periode geen tekortkomingen vast waarop zij de gemeente adviseerden om naleving te stimuleren (handhavend op te treden). Voor ruim de helft van alle kinderdagverblijven en buitenschoolse opvang in Veenendaal geldt dat er in de periode oktober 2014 tot en met september 2017, dus drie jaar achtereenvolgend, geen handhavingsadvies is afgegeven aan de gemeente. Deze kindercentra voldoen dus consequent aan de wettelijke regels voor kinderopvang en (indien van toepassing) voorschoolse educatie. Dit is ongeveer gelijk aan het landelijk gemiddelde.

Wat betreft de gastouders stelden de toezichthouders van de GGD in de periode oktober 2016 tot en met september 2017 geen tekortkomingen vast waarop zij de gemeente adviseerden om naleving te stimuleren. Alle onderzochte gastouders voldeden dus aan de wettelijke regels uit de Wet kinderopvang.

In welke mate voldoen kinderdagverblijven met voorschoolse educatie?

Voor kinderdagverblijven die voorschoolse educatie aanbieden gelden aanvullende eisen, de zogenaamde basisvoorwaarden voor voorschoolse educatie. In de periode oktober 2016 tot en met september 2017 hebben de toezichthouders van de GGD bij geen van de 10 onderzochte kinderdagverblijven die voorschoolse educatie aanboden tekortkomingen vastgesteld op de basisvoorwaarden voorschoolse educatie. Wel werden er bij 4 vve-kinderdagverblijven tekortkomingen vastgesteld op de wettelijke regels die gelden in de kinderopvang.

Welke tekortkomingen zijn in 2017 het vaakst vastgesteld?

We maken hierbij onderscheid in wettelijke regels op het gebied van kinderopvang en de basisvoorwaarden voor de kwaliteit van voorschoolse educatie. Als we in de tabel hieronder kijken naar de tekortkomingen die zijn vastgesteld in de periode oktober 2016 tot en met september 2017 bij een jaarlijks onderzoek, dan zien we dat in Veenendaal verreweg de meeste tekortkomingen (7 van de 8) zich op het domein ouderrecht, subdomein oudercommissie bevinden: *“De houder heeft zes maanden na registratie een oudercommissie ingesteld of betreft ouders aantoonbaar voldoende op een andere wijze”*.

Onderwerp	Aantal tekortkomingen bij KDV	Aantal tekortkomingen bij BSO	Totaal aantal overtredingen
Pedagogisch klimaat	0	0	0
- Voorschoolse educatie	0	n.v.t.	0
Ouderrecht	6	1	7
- Oudercommissie	6	1	7
Personeel & groepsgrootte	1	0	1
- Verklaring omtrent gedrag	1	0	1
Totaal	7	1	8

Hoe wordt handhaving ingezet door de gemeente in 2017?

Bij tweede derde (63%) van de tekortkomingen met een advies aan de gemeente om handhavend op te treden heeft de gemeente Veenendaal gekozen voor het handhavingsinstrument waarschuwing. In de overige gevallen is gekozen voor beredeneerd niet handhaven.

In welke mate herstellen kindercentra de tekortkomingen?

Het herstelpercentage van tekortkomingen in Veenendaal is zeer hoog. Alle tekortkomingen die in een jaarlijks onderzoek in 2016 bij kinderdagverblijven en buitenschoolse opvang werden vastgesteld en waarop door de gemeente een handhavingsactie werd ingezet, bleken bij het jaarlijks onderzoek in 2017 te zijn hersteld.

3.2. Kwaliteit van de vve-locaties volgens de inspectie

In deze paragraaf vatten we samen wat de oordelen zijn van de inspectie over de kwaliteit van de educatie, de resultaten en de kwaliteitszorg op de onderzochte kinderdagverblijven met voorschoolse educatie.

Wij hebben in de gemeente Veenendaal 8 locaties onderzocht, namelijk 6 locaties voor voorschoolse educatie en de groepen 1 en 2 van 2 basisscholen.

De kwaliteit van deze locaties hebben wij per standaard in de tabellen weergegeven. De kwaliteit is uitgedrukt in oordelen en waarderungen. Ook schetsen wij in het vervolg van dit gemeenterapport waar mogelijk enkele algemene lijnen over vve op de locaties.

	1	2	3	4	5	6
Ontwikkelproces						
OP1 Aanbod	V	V	V	V	V	V
OP2 Zicht op ontwikkeling	V	G	G	G	V	V
OP3 Pedagogisch-educatief handelen	V	V	V	V	V	V
OP4 (Extra) ondersteuning	G	G	G	-	V	G
OP6 Samenwerking	V	V	V	V	V	V
Resultaten voorschoolse educatie						
OR1 Ontwikkelingsresultaten	K	K	K	K	K	K
Kwaliteitszorg en ambitie						
KA1 Kwaliteitszorg	K	K	K	K	K	K
KA2 Kwaliteitscultuur	V	G	V	V	V	V
KA3 Verantwoording en dialoog	K	V	V	V	V	K

1. KDV Oki-Doki, 2. Peuterwerk Haasje Wip, 3. Peuterwerk Sesamstraat, 4. Peuterwerk Bumba, 5. Chr. Peuteropvang Luna's Peuterwijs, locatie Rehoboth, 6. KDV Super West.

De toegekende beoordelingen en waarderingen zijn: kan beter, voldoende en goed.

	1	2
Onderwijsproces		
OP1 Aanbod	V	V
OP2 Zicht op ontwikkeling	G	V
OP3 Didactisch handelen	G	O
OP4 (Extra) ondersteuning	V	V
OP6 Samenwerking	G	V
Kwaliteitszorg en ambitie		
KA1 Kwaliteitszorg	V	V
KA2 Kwaliteitscultuur	G	V
KA3 Verantwoording en dialoog	V	V

Dit betreft de groepen 1 en 2 van de onderzochte basisscholen:

1. Het Mozaïek, locatie De Bongerd, 2. Cbs Engelenburg.

De toegekende beoordelingen en waarderingen zijn: onvoldoende, voldoende en goed.

We constateren dat de kwaliteit van de voor- en vroegschoolse educatie in de gemeente Veenendaal op de onderzochte locaties grotendeels van voldoende niveau is.

In de gemeente Veenendaal zijn 6 locaties voor peuteropvang van 4 verschillende kinderopvang organisaties onderzocht. Daarnaast zijn 2 scholen van 2 verschillende schoolbesturen onderzocht.

Ontwikkelingsproces en onderwijsproces

Integraal aanbod op alle locaties

Zoals afgesproken is in de subsidievoorwaarden van de gemeente Veenendaal en in het Convenant VVE 2016-2018 gebruiken alle vve-locaties een vve-programma. Daarbij gebruiken de voorscholen de handleiding nauwgezet. Daar waar mogelijk, als een voor- en een vroegschool gekoppeld zijn, stemmen ze de thema's op elkaar af. Wij zien dat de locaties zich hierin kunnen verbeteren met als doel de doorgaande lijn in het programma versterken. Met name op het gebied van de woordenschatontwikkeling (didactiek en inrichting speel-leeromgeving) liggen er voor zowel de voor- als de vroegschool apart maar ook samen kansen.

De ontwikkeling van de kinderen is in beeld en externe zorg beschikbaar

Op alle locaties is een observatie-instrument in gebruik dat zich richt op de brede ontwikkeling. Te zien is dat één houder al langere tijd bezig is de pedagogisch medewerkers te scholen en dat zij gebruik kunnen maken van een bestaande reguliere zorgcyclus. De andere aanbieders en de scholen hebben zeker oog voor het volgen van de ontwikkeling van de kinderen. Eén school stelt heel duidelijk eigen doelen voor begeleiding die passen bij de kenmerken van de leerlingenpopulatie en maakt deze doelen ook waar. Indien externe zorg nodig is, verloopt het overleg met ouders en betrokkenen over het algemeen vlot en goed. De betreffende voorscholen zijn tevreden over het proces van verwijzing en de snelheid van de geboden hulp.

Plezierig pedagogisch klimaat waardoor kinderen tot spelen en leren komen

Op alle bezochte locaties viel het aangename kindgerichte klimaat op. De pedagogisch medewerkers hebben duidelijk oog voor het welbevinden van de peuters, maar ook dat van hun ouders. In deze vriendelijke sfeer werken ze doelgericht met het programma. Een aandachtspunt is het uitlokken van taal door gericht de woorden te gebruiken en de leeromgeving hier nog sterker op aan te passen. Het didactisch handelen op de scholen laat verschil in kwaliteit zien. De school die de basiskwaliteit overstijgt, geeft doelbewust instructie aan ouders en kinderen samen om de verbinding te leggen tussen onderwijs en ouderbetrokkenheid.

Samenwerking aanwezig, maar wel kansen voor inhoudelijke verbetering

De standaard samenwerking omvat meerdere aspecten. In Veenendaal is afgesproken dat er een warme overdracht plaatsvindt van de voor- naar de vroegschool. De voorscholen proberen dat te realiseren, maar merken soms een afhoudende houding bij de basisscholen. Zelfs na een uitgebreid gesprek is het niet altijd helder voor een voorschool of de basisschool de verstrekte informatie ook daadwerkelijk benut. Voor een deel heeft dat te maken met de uitstroom naar veel verschillende scholen, soms zelfs buiten de gemeente, die niet allemaal evenveel doelgroepkinderen hebben. Maar ook de inhoudelijke samenwerking tussen een 'koppel' (voor- en vroegschool bij elkaar gehuisvest) wisselt van aard en intensiteit. Ouders die deelgenomen hebben aan een gezamenlijke activiteit zijn daar heel enthousiast over. Daarom zien wij zeker kansen voor deze koppels om de inhoudelijke samenwerking een impuls te geven. Tegelijkertijd zien wij ook dat de samenwerking bij de invulling van de ouderbetrokkenheid veel mogelijkheden biedt. Immers alle ouders van doelgroepkinderen op de voorschool én op drie basisscholen waar de meeste doelgroepkinderen zitten, doen verplicht mee aan het programma VVE-Thuis.

Binnen de standaard over samenwerking betrekken we ook de afspraken die de gemeente maakt met de schoolbesturen over de resultaten van de vroegschoolse educatie aan het eind van groep 2. Deze zijn in Veenendaal vastgelegd in het Convenant VVE 2016-2018. De verantwoording over deze resultaten blijft echter uit. Daardoor is niet vast te stellen in welke mate vve-kinderen hun achterstand bij de start in groep 3 hebben ingehaald.

De samenwerking op gemeentelijk niveau krijgt vorm in diverse overleggen. De coördinatie van vve is belegd bij het CJG Veenendaal. De coördinator van het CJG is verantwoordelijk voor deze overleggen zoals de VVE-Regiegroep. Deze gaat vooral over het beleid. Het Multidisciplinair overleg (MDO) gaat over de uitvoering. De beleidsmedewerker VVE heeft deze bestaande overleggen nieuw leven in geblazen. Hierover zijn de deelnemers tevreden, maar zij geven tevens aan dat de gemeente meer de regie moet nemen om de verbeteragenda te bepalen en uit te voeren.

Ontwikkelingsresultaten

Geen afspraken over de resultaten voorschoolse educatie

De ontwikkelingsresultaten van de kleuters beoordelen we niet, omdat de betreffende standaard betrekking heeft op de leerresultaten aan het eind van de basisschoolperiode. Daarom beoordelen we alleen de ontwikkelingsresultaten van de peuters op de voorscholen. Op alle bezochte locaties beoordelen we dit als 'kan beter' omdat de

beschikbare gegevens (uit het peutervolgsysteem) niet gerelateerd kunnen worden aan gestelde doelen. Deze doelen: wat zij willen of kunnen bereiken om kinderen goed voorbereid aan groep 1 te laten starten, zijn nog niet gesteld.

Kwaliteitszorg en ambitie

Vve nauwelijks een onderdeel van de kwaliteitszorg

Op alle voorscholen evalueren de houders de gang van zaken en de voorgenomen verbeteringen, maar meestal gebeurt dit niet systematisch. Eén houder gebruikt een kwaliteitszorgsysteem waaraan kwaliteitscriteria zijn gekoppeld. Maar op alle voorscholen maakt vve en het bestrijden van onderwijsachterstanden geen expliciet deel uit van de evaluatie. Hierdoor heeft de voorschool geen beeld van de eigen kwaliteit en resultaten van de voorschoolse educatie.

De vroegscholen hebben wel een kwaliteitszorgsysteem waar vve onderdeel van uitmaakt en evalueren daarmee het onderwijs aan doelgroepkinderen.

Alle locaties werken aan professionaliteit

Op alle locaties zien we betrokken en gemotiveerd personeel aan het werk. Zij willen écht de kinderen verder helpen in hun ontwikkeling en de ouders daar ook bij betrekken. De pedagogisch medewerkers zijn opgeleid in het gebruik van het programma en tonen bereidheid om zich verder te scholen. Hiervoor stellen de houders een (jaarlijks) scholingsprogramma op. Daarbij is het van belang dat de pedagogisch medewerkers en hun leidinggevende samen reflecteren op hoe ze de nieuw opgedane kennis kunnen inzetten voor hun specifieke populatie.

Ook op de scholen zijn de teams zich bewust van het belang van vve voor de doelgroepkinderen en werken zij gericht aan hun professionalisering. Op één school volgt een leraar het ouderprogramma om beter te begrijpen hoe de samenwerking met ouders vorm kan krijgen. Daarbij neemt de school het voortouw om innovatief te werken.

De verantwoording naar buiten is niet sluitend

Bij alle voorscholen ontbreekt het aan verantwoording over de kwaliteit van de voorschoolse educatie en resultaten. De gemeente vraagt dit ook niet van de houders en heeft hierover niets opgenomen in de subsidievoorwaarden.

De gemeente Veenendaal gebruikt wel een format waarmee de houders verantwoording afleggen over data zoals kind aantallen en financiën. Overigens geeft de gemeente aan dat dit punt wel op de verbeteragenda staat voor de komende periode.

De schoolbesturen verantwoorden zich niet naar de gemeente, ook niet over de resultaatafspraken die zij hebben vastgelegd in het Convenant VVE 2016-2018. Maar ook hier geldt dat over de verantwoording (monitoring) geen afspraken zijn gemaakt tussen de

schoolbesturen en de gemeente. Het is dan ook belangrijk dat de gemeente op deze punten het beleid bijstelt en vervolgens de regie pakt bij het maken van afspraken met de partners vve.

4. Samenwerken aan kwaliteit

Twee van de drie onderzoeksvragen die centraal staan in dit onderzoek beantwoorden we in dit hoofdstuk, namelijk over 'zicht hebben op en sturen op de kwaliteit' en 'samenwerking'. De derde onderzoeksvraag 'voldoet de gemeente aan de wettelijke eisen rond vve en toezicht op kinderopvang' hebben we in hoofdstuk 2 beantwoord. In dit hoofdstuk gaan we in op de eerste twee onderzoeksvragen.

Zicht en sturing

Wie heeft zicht op de kwaliteit van vve en kinderopvang in de gemeente en wie stuurt/sturen daarop?

De gemeente, de GGD, de houders van de kinderopvang en de schoolbesturen die wij spraken, hebben op hoofdlijnen zicht op de kwaliteit van de voor- en vroegschoolse educatie en kinderopvang in de gemeente Veenendaal. Op dit moment is er geen sluitend systeem van kwaliteitszorg aanwezig dat op alle niveaus zicht geeft op behaalde resultaten voor vve.

Definities van kwaliteit en de visies daarop

Vanuit de gemeente zijn de definities van kwaliteit van vve en van kinderopvang vooral gebaseerd op de wettelijke vereisten. Voor vve is dat vastgelegd door de partners vve in het Convenant Voor- en Vroegschoolse Educatie 2016-2018. Vanuit de gezamenlijke visie 'Alle Veenendaalse kinderen krijgen volop kansen om zichzelf te ontwikkelen en hun talenten te benutten' die is vastgelegd in de Lokaal Educatieve Agenda (LEA) 2016-2018 zijn doelstellingen geformuleerd.

Eén van die doelstellingen uit de LEA is het voorkomen en bestrijden van achterstanden. Daarbij zien alle betrokkenen vve als een belangrijk middel. Alle partners stellen zich tot doel om (dreigende) onderwijsachterstanden zo vroeg mogelijk te signaleren en met name taalachterstanden zo snel mogelijk in te halen. De gemeente gebruikt daarbij een brede definitie voor doelgroepkind.

Krijgt een kind een vve-indicatie dan zijn de ouders verplicht betrokken want zij moeten dan een oudercursus volgen.

De houders kinderopvang vullen deze definitie verder in waarbij emotionele veiligheid, stimuleren in zelfstandigheid en zelfredzaamheid, zelfvertrouwen en eigenwaarde opbouwen, respect en omgaan met waarden en normen aandacht krijgen. Zij hebben in hun beleidsdocumenten hun visie op kwaliteit van de kinderopvang helder beschreven.

De schoolbesturen conformeren zich aan het Convenant al geven zij aan dat vve een vervolg nodig heeft in de loop van de basisschoolperiode van doelgroepleerlingen zoals door taalklassen.

Zicht van de gemeente en de partners op de kwaliteit

De gemeente krijgt zicht op de naleving van de regels die zijn vastgelegd in de wet en regelgeving voor de kinderopvangvoorzieningen door de jaarlijkse bezoeken van de GGD. Die toetst (risicogestuurd) of de kinderopvangvoorzieningen aan de wettelijke regels kinderopvang en de voorwaarden uit het Besluit basisvoorwaarden vve voldoen. De gemeente ontvangt de rapporten en heeft zo zicht op de naleving van bovengenoemde wettelijke regels. Hiermee is er echter nog geen zicht op de (educatieve) kwaliteit van de geboden vve, de mate van ouderparticipatie en de (taal)ontwikkeling van de kinderen.

De houders van kinderopvangvoorzieningen hebben zicht op de dagelijkse gang van zaken én jaarlijks zicht op de naleving van de wettelijke regels (onderzoek GGD). De gebiedsmanager, houder of leidinggevende komt regelmatig op de groep. Ook bij de kindbesprekingen is deze aanwezig en onderhoudt in de meeste gevallen de contacten met externen. Soms heeft een locatie een vve-coördinator. Omdat er vijf aanbieders zijn van vve, variërend in grootte, kunnen er accentverschillen liggen per locatie. Het gemeenschappelijke beeld is dat de lijnen kort zijn en de leidinggevende veel op de werkvloer komt.

Doordat meerdere kinderopvangvoorzieningen recent gestart zijn, ligt de focus vooral op het voldoen aan de basisvoorwaarden vve zoals certificering, taalnorm, handelingsplannen opstellen. De vraag wat vve moet opleveren en welke kwaliteitscriteria daarbij horen is nog weinig gesteld. Ook de houder die al langer vve geeft, heeft nog geen specifieke doelen voor de kwaliteit van vve opgesteld.

De houders worden jaarlijks door de GGD onderzocht of zij aan de wettelijke regels voldoen. Hiermee hebben zij jaarlijks zicht op de naleving van de regelgeving voor kinderopvang en het Besluit basisvoorwaarden vve.

De scholen hebben zicht op de ontwikkeling van de kinderen. Zij verschillen in de mate van zicht op specifieke vve-resultaten. Dat hangt samen met de visie op vve en de plaats van vve in het totale curriculum. De scholen sturen op onderwijskwaliteit voor alle kinderen, maar niet specifiek op de kwaliteit van het aanbod voor de vve-geïndiceerde leerlingen.

Verschillen in sturen op verbetering van de kwaliteit door gemeente en houders kinderopvangvoorzieningen en de scholen

De gemeente Veenendaal geeft aan actief te sturen op kwaliteitsverbetering bij kinderopvangvoorzieningen. Zo is de gemeente in 2018 gestart met herstelaanbod door de GGD. Hiermee wordt de houder gestimuleerd om nog tijdens het onderzoeksproces de tekortkoming(en) op te lossen.

Wanneer de GGD toezichthouder een handhavingsadvies afgeeft, pakt de gemeente de handhaving voortvarend op.

Zij zoekt daarbij actief afstemming met de toezichthouder van de GGD en de betrokken kinderopvangvoorziening. Ook is de gemeente 'streng aan de poort'. Nieuwe kinderopvangvoorzieningen worden pas in het LRK ingeschreven wanneer zij aan kunnen tonen dat zij direct bij aanvang van de exploitatie aan de wet kunnen voldoen. Daarnaast zijn de gemeente en de GGD in gesprek over een mogelijke uitbreiding van de steekproef voor de gastouder inspecties. De gemeente is verder goed op de hoogte van de (aanstaande) wijzigingen in de regelgeving.

De houders sturen voor wat betreft kinderopvang voornamelijk op het voldoen aan de wettelijke regels. Zij lijken echter niet zo goed op de hoogte te zijn van de nieuwe regelgeving. De toezichthouders van de GGD hebben namelijk in de gemeente Veenendaal veel tekortkomingen op de nieuwe eisen vastgesteld.

De scholen hebben een eigen kwaliteitszorgsysteem waarmee zij de totale kwaliteit van het onderwijs in kaart brengen waar groep 1 en 2 onderdeel van zijn. Daarbij leggen zij eigen accenten en stellen eigen kwaliteitsdoelen die samenhangen met de kenmerken van hun leerlingpopulatie. Zij zien de doelgroepkinderen niet als een aparte groep, maar kijken naar de onderwijsbehoeften die meestal samenhangen met taalachterstand.

Hoe vindt verantwoording plaats over de gerealiseerde kwaliteit?

In de gemeente Veenendaal vindt nauwelijks verantwoording plaats over de gerealiseerde kwaliteit blijkt uit de gesprekken met de partners. Hierna volgt een toelichting.

Verantwoording van de partners aan de gemeente over kwaliteit

Voor de kinderopvang vindt er geen directe verantwoording plaats over de naleving van de wettelijke regels. Dat is ook niet nodig. Jaarlijkse onderzoekt de GGD toezichthouder of een kinderopvangvoorziening aan de wettelijke regels kinderopvang en de voorwaarden uit het Basisbesluit voorwaarden kwaliteit voorschool voldoet. De gemeente ontvangt deze rapporten. In combinatie met de afstemmingsmomenten met de toezichthouder van de GGD heeft de gemeente zo voldoende zicht op de naleving van bovengenoemde wettelijke regels.

Bij de bezochte kinderopvangorganisaties vindt er vrijwel geen verantwoording plaats over de kwaliteit en de effecten van vve. Bij de kinderopvangorganisaties komt dit zelden ter sprake in de overleggen met de pedagogisch medewerkers.

Eén houder stuurt op eigen initiatief het jaarlijkse Activiteitenverslag VVE naar de gemeente, maar hierin beschrijft de houder algemene zaken rond vve (doel, werkwijze, gebruik programma, doorgaande lijn en ouderbetrokkenheid). Uitkomsten van een evaluatie over de gerealiseerde kwaliteit van vve en mogelijke verbeterdoelen die daaruit volgen, ontbreken in dit verslag.

Overigens bereidt deze houder wel een audit voor om in de komende tijd zelf meer zicht op de kwaliteit van het pedagogisch-educatief handelen op de locaties te krijgen.

De gemeente vraagt de houders en de schoolbesturen ook niet om verantwoording over de gerealiseerde kwaliteit van vve. De gemeente Veenendaal gebruikt alleen een format waarmee de houders verantwoording afleggen die vooral gericht is op kind aantallen en financiën. Door deze werkwijze is het beeld van de gemeente over de besteding van de middelen summier. De gemeente weet namelijk niet of de middelen goed besteed zijn, wat de effecten zijn van vve en of het doel om achterstanden weg te werken is bereikt.

De schoolbesturen verantwoorden zich niet apart over vve. Zij geven aan dat zij vve zien als onderdeel van het totale curriculum. Ook volgen de scholen de doelgroepkinderen niet als een speciale groep. Zij hebben beleid vastgesteld rondom zorgleerlingen waar de doelgroepkinderen onder kunnen vallen. Wel zeggen de besturen dat vve de start is van het wegwerken van achterstanden. In veel gevallen zijn doelgroepkinderen gebaat bij vervolgcacties zoals taalklassen en extra begeleiding.

Verantwoording van het college van b en w aan de gemeenteraad over de kwaliteit van vve en kinderopvang

Het college verantwoordt zich jaarlijks voor de uitvoering van haar wettelijke taken toezicht en handhaving kinderopvang via het jaarverslag toezicht en handhaving kinderopvang. Dit jaarverslag geeft onder andere een beeld van het aantal tekortkomingen dat de toezichthouder van de GGD in een jaar heeft vastgesteld bij kinderopvanglocaties op de wettelijke regels kinderopvang en de basisvoorwaarden uit het Basisbesluit voorwaarden kwaliteit voorschool.

Het geeft echter geen zicht op welke tekortkomingen zijn vastgesteld en wanneer de kinderopvangvoorzieningen weer aan de wettelijke regels voldeden.

Samenwerking

Wat is de relatie tussen de samenwerking in de gemeente en de kwaliteit van vve en kinderopvang op de locaties?

De goede samenwerking tussen de gemeente Veenendaal en de GGD levert op dat de naleving van de kinderopvangvoorzieningen redelijk op peil is. Houders reageren positief wanneer zij van de GGD een herstelaanbod krijgen of door de gemeente worden aangesproken op de geconstateerde tekortkomingen.

Sinds een jaar is het overleg in de VVE-Regiegroep nieuw leven ingeblazen en zijn speciale werkgroepen aan de slag gegaan om meer zicht te krijgen op de aanpassingen in het beleid rond vve die men nodig acht. Doordat alle partners vertegenwoordigd zijn in dit overleg vindt er ook informeel overleg en uitwisseling plaats. Toch horen wij in verschillende gesprekken dat de partners juist behoefte hebben aan meer regie. Anders gezegd: een roep om een meer formeel karakter van informatie-uitwisseling en verantwoording.

Overlegstructuren en kaders ten behoeve van gezamenlijke kwaliteitsverbetering

Voor kinderopvang heeft de gemeente Veenendaal formeel overleg met de GGD over de inkoop van de inspecties. Daarnaast vindt er twee keer per jaar een regionaal overleg plaats waar onder andere de voortgang van de inspecties wordt besproken. Ook is er jaarlijks een overleg tussen de toezichthouder van de GGD en de gemeente ambtenaar verantwoordelijk voor handhaving. Hierin wordt meer in detail besproken wat de toezichthouder tijdens de inspectiebezoeken is tegen gekomen.

De kinderopvangorganisaties hebben zich in juli 2018 verenigd in het Platform Kinderopvang om gezamenlijk voor hun belangen op te komen. Hiermee staan zij als partner in de overleggen sterker tegenover de andere spelers.

Binnen de gemeente Veenendaal werken de medewerkers kinderopvang en vve samen aan kwaliteit. Met name in het MDO spreken de uitvoerders van vve over de praktijk van alledag. Het doel van dit overleg is het waarborgen van de kwaliteit en continuïteit van de uitvoering van vve, bijvoorbeeld door het bespreken van praktijkvoorbeelden.

De gemeente en de medewerkers vve zoeken daarnaast ook afstemming met de brandweer, het omgevingsloket, onderwijshandhaving en andersom. Hiermee zorgen zij ervoor dat signalen (bv over starten van kdv) breed terecht komen bij onderwijshuisvesting en mogelijke partners en er (tijdig) afstemming plaatsvindt over wenselijkheid en randvoorwaarden.

Tot slot

Wij hebben bij alle gesprekspartners van de organisaties en bij alle locatiebezoeken gemerkt dat bij elke betrokkene de inzet en motivatie om de doelgroepkinderen kwalitatief goed vve aan te bieden groot is. Iedereen staat achter het doel van vve en wil daar aan bijdragen. Dat is positief en een goede basis voor verbetering en ontwikkeling. Tegelijkertijd merken we dat het gevaar bestaat dat het organisatiebelang boven het kindbelang gaat, omdat stevige regievoering hierop ontbreekt. Dat kan belemmerend werken bij het verbeterproces.

Het budget OAB van de gemeente Veenendaal stijgt de komende jaren. Dat biedt kansen om het doel: het bestrijden van achterstanden, verder te realiseren. Maar dat vraagt ook om doelgericht werken en de gemaakte keuzes te verantwoorden. Wij geven de verschillende partners binnen de gemeente in overweging om binnen bijvoorbeeld de VVE-Regiegroep af te spreken op welke manier elke partner zich verantwoordt over de gerealiseerde kwaliteit vanuit de gemeenschappelijke gemeentelijke visie.

5 . Reactie van de gemeente

Hieronder geeft het college van b&w een reactie op de uitkomsten van het onderzoek. De gemeente geeft aan hoe ze hier samen met de partners mee aan de slag gaat.

Reactie college van B&W op de uitkomsten van het onderzoeksrapport pilot 'herijken toezicht vve en kinderopvang'.

Onderhavig rapport omvat bevindingen van zowel de voor- en vroegschoolse educatie (vve) als de kinderopvang. In onderstaande reactie worden beide onderwerpen afzonderlijk toegelicht.

VVE

Als gemeente hebben we ons in juli 2018 vrijwillig aangemeld voor de pilot 'herijken toezicht VVE en kinderopvang' van de Inspectie van het Onderwijs. Deze pilot kwam voor ons als gemeente op een goed moment. Anticiperend op de landelijke ontwikkelingen met betrekking tot de aangekondigde nieuwe verdeelsystematiek van onderwijsachterstandsmiddelen was reeds in maart 2018 door het college budget beschikbaar gesteld om een evaluatie te laten uitvoeren door een extern bureau. Er was behoefte aan een kritische blik op het bestaande onderwijsachterstandenbeleid (OAB) en de uitvoering daarvan. VVE is een belangrijk onderwerp binnen het OAB en daarmee een belangrijk onderdeel van de evaluatie. Het onderzoeksrapport is in augustus 2018 door het externe bureau opgeleverd.

Parrallel daaraan is in juni 2018 vanuit de Lokaal Educatieve Agenda een werkgroep opgericht.

Partners in de werkgroep zijn: het primair (speciaal) onderwijs, het Centrum voor Jeugd en Gezin, Kinderopvangaanbieders met VVE, Stichting Vluchtelingenwerk, de GGD, een Samenwerkingsverband PO en de gemeente Veenendaal.

De doelstelling van deze werkgroep was om de kansen en mogelijkheden in beeld te brengen en de samenwerking en afstemming te verbeteren tussen de verschillende organisaties die bij de bestrijding van onderwijsachterstanden -voor kinderen tussen de 0 en 12 jaar- zijn betrokken. Deze inventarisatie heeft geleid tot:

- Een uitwerking op een concreet niveau voor de indicerings- en ondersteuningsprocessen voor de diverse groepen kinderen.
- Zicht op de overlap en de blinde vlekken in de informatie en werkprocessen van de verschillende organisaties.
- Zicht op de onduidelijkheid in de wijze waarop een organisatie voor collega-organisaties haar werkprocessen heeft ingericht.

De bevindingen van de externe evaluatie en de opbrengsten van de werkgroep hebben geresulteerd in een met alle partners opgestelde onderwijskansenagenda.

Het onderzoeksrapport van de inspectie bevestigt voor ons de aandachts- en knelpunten binnen VVE. De door de inspectie geformuleerde oordelen en waarderingen sluiten aan op eerdere bevindingen en zijn voor ons als gemeente herkenbaar. Dit betekent dat er inmiddels al de nodige stappen zijn gezet om het gemeentelijk VVE-beleid en de VVE-beleidscontext te verbeteren. Als gemeente trekken we de regie nadrukkelijk naar ons toe. Dit betekent echter niet dat we als gemeente zelf inhoudelijke invulling gaan geven aan de thema's. Het betekent wel dat we samen met onze partners aan de slag gaan. Het belang van samen optrekken en communiceren vanuit de verschillende organisaties is gezien en benoemd als essentieel voor adequate uitvoering van het beleid. Bij elk thema op de onderwijskansenagenda is een trekker aangewezen. Partners bereiden verschillende thema's voor en agenderen dit vervolgens in de vve-werkgroep. De gemeente is voorzitter van deze werkgroep. Daarnaast wordt er gewerkt aan het opzetten van een OAB-regiegroep, eveneens onder voorzitterschap van de gemeente Veenendaal. In deze regiegroep participeren alle bovengenoemde partners.

Concreet staan in de onderwijskansenagenda de volgende VVE-gerelateerde thema's: niveaus van kwaliteit, monitoring van kwaliteit, invulling van de 16 uur vve, doelgroepdefinitie, signalering en indicering, kenmerken vroegschool, doorgaande lijn, resultaten vroegschoolse educatie en ouderbetrokkenheid. De afspraak genoemd in het vervolgtoezicht (p.22) om als gemeente met de schoolbesturen definitief af te spreken wat de resultaten van de vroegschoolse educatie zijn, zijn al opgenomen in deze onderwijskansenagenda.

Kinderopvang

In 2018 is bij de gemeente Veenendaal een inhaalslag gemaakt op het gebied van de kinderopvang. Doordat er meer capaciteit beschikbaar is gekomen, werd het mogelijk om te investeren in het doorvoeren van verbeteringen op het gebied van toezicht- en handhavingstaken kinderopvang. De inspanningen die in 2018 zijn geleverd om de werkzaamheden rondom deze taken te verbeteren en uit te breiden, zijn in het rapport terug te vinden. Net als voorgaande jaren voldoet de gemeente Veenendaal aan de wettelijke eisen rondom kinderopvang. De uitkomst van het rapport geeft echter aan dat de verbeterpunten de uitvoering van de wettelijke taken verder hebben versterkt. De afgelopen jaar ingezette werkwijze omtrent toezicht en handhaving kinderopvang wordt in 2019 verder doorgevoerd.